

آخرین وضعیت آبگیری هامون

رئیس سازمان محیط‌زیست گفته است که باتوجه به بارش‌های اخیر تقریباً تالاب هامون حدود ۵۰ درصد مرطوب شده است. علی سلاجقه درباره میزان حقایق هیرمند و هورالعظیم گفت: «در بحث حقایق هیرمند باید بگویم، بارش‌ها، بارش‌های مناسبی بود. براساس آنچه کشور ما دریافت کرد چه از بارش‌هایی که به‌صورت مستقیم بود و چه از آبردی که از هیرمند داشتیم؛ تقریباً تالاب هامون حدود ۵۰ درصد مرطوب شده است و امیدوارم با کانالی که وزارت نیرو آنجا تعبیه کرده است باتوجه به این که بحث آب شرب در منطقه در اولویت است، شرایط به‌نحوی شود که اگر چند وقتی پمپاژ نشود و آب شرب مناسب باشد، می‌تواند تا حدودی سطح مرطوب‌کردن هامون را افزایش دهد و امیدواریم این اتفاق بیفتد.» او درباره وضعیت هورالعظیم هم گفت: «در مورد هورالعظیم در بخش ایران مشکلی نداریم، بیشتر مشکل مخصوصاً آتش‌سوزی‌هایی که اتفاق می‌افتد در بخش عراقی است و در کشور عراق ما مشکل داریم.»

هشدار به تهرانی‌ها

مدیرکل مدیریت بحران استان تهران با اشاره به صدور هشدار زرد هواشناسی از بازگشت باد و باران به پایتخت خبر داد و از مردم در تهران خواست که از فردا تا پایان هفته ضمن عدم‌مسعود به ارتفاعات از حضور در کنار رودها و مسیل‌ها پرهیز کنند. حامد یزدی‌مهر ادامه داد: «فعالیت متناوب سامانه بارشی و ناپایداری‌های محلی از طهر یکشنبه آغاز شده و تا پنجشنبه ۲۷ اردیبهشت‌ماه ادامه خواهد داشت. همچنین براساس هشدار هواشناسی، مناطق شمالی و غربی به‌ویژه ارتفاعات استان تهران، مناطق اثر این سامانه خواهند بود.» مدیرکل مدیریت بحران استان تهران درباره تردد خودروها به‌ویژه در مسیرهای کوهستانی هشدار داد و گفت: «لازم است که کوهنوردان از صعود به ارتفاعات بالادست خودداری کنند و مردم عزیز نیز از توقف در بستر مسیل‌ها و حاشیه رودخانه‌ها پرهیزند.» او بر ضرورت پاکسازی دهانه پل‌ها و لایروبی کانال‌ها و نهرها تأکید کرد و گفت: «توصیه‌ها و هشدارهای لازم در این خصوص به دستگاه‌های مسئول نیز اعلام شده و آنان در حالت آماده‌باش قرار دارند.»

تکذیب قیمت بالای دارو

رئیس سازمان غذا و دارو گفته است که معتقدیم، قیمت داروها در ایران بالا نیست به‌شرط آن که پوشش صحیح بیمه‌ای داشته باشد. حیدر محمدی در ادامه گفت که حدود نیمی از داروها دارای تجویز و مصرف نامناسب هستند و در عین حال نیمی از بیماران نیز در مصرف صحیح داروها کوتاهی می‌کنند: «معتقدیم با وجود همه تلاش‌های صورت‌گرفته، هنوز مصرف و تجویز دارو در کشور منطقی نشده و این موضوع دلایل متعددی دارد.» او ادامه داد: «طبق اعلام سازمان بهداشت جهانی، تقریباً حدود نیمی از داروها دارای تجویز و مصرف نامناسب هستند، در عین حال نیمی از بیماران نیز در مصرف صحیح داروها کوتاهی می‌کنند، این در حالی است که استفاده نامناسب از داروها می‌تواند منجر به هدررفت منابع شود.» محمدی با اشاره به چالش‌های اصلی تجویز و مصرف منطقی دارو در کشور گفت: «سازمان غذا و دارو در این زمینه کمیته کشوری تجویز و مصرف منطقی دارو را تشکیل داده و دستورالعمل‌های مربوطه نیز در این راستا تدوین شده است.»

تهران لرزان، تهران رها شده

در جای خالی برنامه مشخص دولت و شهرداری، ۳۰ سال دیگر به زلزله شدید و دوره‌ای تهران باقی است

مهم‌ترین بسته خسارتی که در زلزله احتمالی تهران پیش‌بینی شده، کشتاری است که برای ساکنان بافت‌های فرسوده رخ می‌دهد. برای این موضوع باید یک برنامه اختصاصی و عاجل پیش‌بینی کرد.

منصوری درباره رقم تخمین‌زده برای تلفات زلزله تهران هم توضیح می‌دهد: «ما چند مطالعه علمی و قابل اعتنا در این زمینه در ایران داریم که مهم‌ترین آن مربوط به مرکز تحقیقات ژاپن یا همان جایکاست که درباره تهران انجام داده و پیش‌بینی کرده بود که ممکن است در زلزله تهران حدود سه میلیون نفر در لحظه از بین بروند. پژوهشگاه زلزله و هلال احمر هم پیش‌بینی مشابهی داشته‌اند. مبنای این آمار هم میزان ساکنان بافت فرسوده تهران است؛ ما در تهران ۱۴ هزار و ۵۰۰ هکتار معادل ۱۴۵ کیلومتر مربع بافت ناپایدار داریم که مربوط به خانه‌هایی است که فاقد سازه مقاومند و با دیوار حمال ساخته شده‌اند. بافت مسکونی تهران هم ۲۷۰ کیلومتر مربع است و با فرض اینکه در بافت این شهر جمعیت به‌صورت متعادل پخش شده باشد، به این ترتیب ۵۵ درصد جمعیت تهران ساکن بافت ناپایدارند. با این حال می‌دانیم تراکم جمعیت در تهران یکسان نیست و در جنوب شهر بیشتر است؛ چون بافت خانه‌ها ریزدانه‌تر است و خانواده‌های پرجمعیتی در آن ساکن هستند. اگر جمعیت تهران را ۱۰ میلیون نفر در نظر بگیریم، یعنی ۵/۵ میلیون نفر جمعیت در این ۱۴۵ هکتار زندگی می‌کنند، البته این فقط آمار کسانی است که خانه‌هایشان تخریب می‌شود. در نتیجه آمار تلفات سه تا پنج میلیون نفری واقع‌بینانه به‌نظر می‌رسد. طبق شروط شورایعالی شهرسازی، بافت فرسوده به مناطقی گفته می‌شود که کوچه‌های تنگ و در عین حال مساحت کوچکی داشته باشد؛ بنابراین با متغیر زلزله این دو شرط برای تخریب اثری ندارد.»

اشاره منصوری به مطالعات مؤسسه جایکای ژاپن است که با بررسی دقیق گسل‌های تهران و میزان مقاومت سازه‌های مسکونی، عمومی و شهری، همچنین شبکه آب، برق، گاز و زیرساخت‌های شهری، تخمین تهیه شده است؛ این مطالعات این موضوع را بررسی کرده که اگر هرکدام از این گسل‌ها فعال شوند، چه حجم خرابی و تلفات به‌بار می‌آورد. براساس این مطالعات، اگر در تهران زلزله هفت‌ریشتی رخ دهد، تمام سازه‌های ناپایدار فرو می‌ریزند. این مطالعه زمانی انجام شده که جمعیت تهران حدود هفت میلیون نفر بوده است و براساس این سناریو، یک‌ونیم میلیون نفر در لحظه می‌میرند. منصوری، استاد دانشگاه تهران تأکید می‌کند که وظیفه اصلی رسیدگی به بافت فرسوده در ایران به‌عهده دولت است: «نمونه این موضوع همان طرح جامع تهران است که شهرداری به‌عنوان مجری آن فعالیت می‌کند. در ماجرای نوسازی و بافت فرسوده گناهکار اصلی دولت است. شهرداری و شهروندان اسیری عملی و ترک فعل دولت شده‌اند؛ چون همین نهاد قانون مداخله در بافت فرسوده را می‌نویسد. مانند طرح جامع که اجازه نمی‌دهد مردم خودشان در بافت فرسوده ساخت‌وساز کنند. در قانون طرح جامع و تفصیلی گفته شده هرکسی خواهد خانه‌اش را بسازد، به‌شرطی به آن تراکم می‌دهیم که به‌ازای هر واحد یک پارکینگ در خانه بسازد. ما می‌دانیم در بافت فرسوده چون پلاک‌ها ریزدانه‌اند،

فرزاد، اوین درکه و در مجموع نوار خط شمالی، علاوه بر مقاومت ناچیز در برابر زلزله، روی حریم و در مجاورت گسل شمال تهران هم واقع شده‌اند، به‌ویژه مناطق یک، پنج و شش که در خطوط شمالی دربردارنده بافت‌های فرسوده‌اند.» او ادامه می‌دهد: «میزان جمعیت در این بافت‌ها و کیفیت ساخت‌وساز و ناپایداری آنها معضلی اساسی برای زلزله شهر تهران خواهد بود. در چنین بافت‌هایی علاوه بر اینکه امکان امداد رسانی وجود ندارد، باید خطرهای ثانویه مانند لوله‌های گاز و خطرات ناشی از آتش‌سوزی را هم در نظر گرفت.» بیت‌اللهی می‌گوید که تغییر چهره بافت‌های فرسوده همان‌طور که در ۴۰ تا ۵۰ سال اخیر مشاهده کرده‌ایم، بسیار کند صورت گرفته است: «رویکرد اصلی در نوسازی بافت‌های فرسوده تجمیع این بافت‌ها و ساخت ساختمان‌های مقاوم در برابر زلزله است که مشکل دقیقاً از همین رویکرد ایجاد می‌شود؛ چون تجمیع پلاک‌های ساختمانی ریزدانه به‌دلیل نبود رضایت همگانی مالکان، وجود مستأجران، نبود رضایتمندی، شرایط شغلی و مسائل فرهنگی دست به دست هم داده و تغییرات در بافت‌های فرسوده را با مشکلات جدی همراه کرده است. مشوق‌هایی که دولت در این زمینه در نظر می‌گیرد، باید مورد قبول و قابل لمس برای مالکان این بافت‌های فرسوده باشد.»

نوسازی در توان دولت نیست

روند کند بهبود بافت‌های فرسوده مورد توافق گروهی دیگر از کارشناسان است که اعتقاد دارند برنامه‌هایی مانند طرح جامع تهران برای بهبود وضعیت بافت فرسوده بی‌نتیجه است. امیر منصوری، استاد دانشگاه تهران و رئیس پژوهشکده معماری و شهرسازی می‌گوید، دولت نمی‌تواند بار بهبود بافت فرسوده تهران را به دوش بکشد و باید هرچه زودتر اقدامی برای آن انجام داد؛ چون سیکل وقوع زلزله بالای شش‌ونیم ریشتی در تهران تقریباً هر ۱۵۰ سال یکبار است و از آخرین زلزله این چنین بزرگ حدود ۱۲۰ سال می‌گذرد. بنابراین زمان تاریخی آزادشدن انرژی گسل‌های تهران نزدیک است و تنها راه حل، نوسازی بافت فرسوده است که در توان دولت و شهرداری نیست.

او به هم‌میهن می‌گوید که طرح جامع تهران، با شیوه‌های روز دنیا فاصله زیادی دارد و باید کنار گذاشته شود: «طرح جامع اگر بخواهد اصلاح کند، تابع شرایط خاصی است و اصولاً باید این طرح کنار گذاشته شود. تاریخ این طرح گذشته است، وزارت راه و شهرسازی و سازمان برنامه و بودجه دانش مدیریت این موضوع را ندارند. در نتیجه از اینکه طرح جامع به یک شیوه برنامه‌ریزی امروزی تبدیل شود ناامیدیم.» منصوری ادامه می‌دهد: «ازسوی دیگر خطر زلزله و کشته شدن بین سه تا پنج میلیون نفر در زلزله تهران ایجاب می‌کند که برای آن برنامه‌ای داشته باشیم. بزرگترین تلفات زلزله هم در بافت فرسوده این شهر رخ می‌دهد. البته در نقاط دیگر مانند مدارس، بیمارستان‌ها، پل‌ها، تأسیسات شهری و... هم این تلفات وجود خواهد داشت. علاوه بر این، اتفاقات بعد از آن مانند بیماری‌ها، هجوم موش‌های تهران، آلودگی و فاضلاب را هم باید به‌عنوان تبعات زلزله از یاد نبریم، اما

گزارش شهر

سارا سبزی

خبرنگار گروه جامعه

وقت برای نجات تهران تنگ است. آن‌طور که مطالعات زلزله‌شناسی نشان می‌دهد هر ۱۵۰ سال یکبار در تهران زلزله بالای شش‌ونیم ریشتی می‌آید و حالا ۱۲۰ سال از آخرین زلزله دوره‌ای تهران می‌گذرد؛ در فاصله‌ای ۳۰ ساله تا زلزله شدید بعدی.

زلزله‌شناسان می‌گویند، زمان تاریخی آزادشدن انرژی گسل‌های تهران نزدیک است و تنها راه حل نوسازی بافت فرسوده است که در توان دولت و شهرداری نیست. براساس آخرین آمار شورای شهر تهران درباره بافت فرسوده تهران، در حال حاضر چهار هزار و ۴۲۰ هکتار بافت فرسوده در تهران وجود دارد که شامل هفت‌درصد از این شهر می‌شود و ۳۷ درصد جمعیت تهران در آن ساکن هستند. به گفته کارشناسان این رقم طبق شروطی محاسبه شده که مصوب شورای عالی شهرسازی است. و برآوردهای دیگری نیز وجود دارد. محمد آقامیری، رئیس کمیته عمران شورای شهر، آمارهای دیگری هم به‌تازگی اعلام کرده: او گفته است که در زمان وقوع زلزله تهران، بحرانی به‌نام ۲۰ میلیون موش به‌عنوان حیوانات مودی وجود خواهد داشت. این اطلاعات در شرایطی مطرح می‌شود که بارها اعلام‌شده میزان مقاومت خانه‌های بافت فرسوده پایتخت بیش از پنج یا شش ریشتی نیست. حالا کارشناسان می‌گویند که تهران با این حجم از بافت فرسوده، توانی برای مقابله با زلزله ندارد و طرح‌های دولت و شهرداری برای بازسازی این بافت‌ها به جایی نمی‌برد؛ آن هم در شرایطی که تخمین زده می‌شود زلزله تهران بین سه تا پنج میلیون نفر تلفات داشته باشد.

به‌تازگی معاون وزیر راه و شهرسازی هم اعلام کرده است که با آزادسازی بخش زیادی از بافت فرسوده مناطق ۱۷ و ۱۸ تهران ۱۳ هزار پلاک واقع در بافت فرسوده این مناطق در مدار نوسازی قرار می‌گیرد که خود می‌تواند ۳۰ هزار واحد مسکونی را وارد مدار ساخت‌وساز کند.

کارشناسان زلزله‌شناسی، بافت فرسوده را پاشنه آشیل تهران می‌دانند؛ نمونه‌اش علی بیت‌اللهی، رئیس بخش زلزله‌شناسی مرکز تحقیقات راه و شهرسازی که بارها درباره خسارات زلزله احتمالی تهران هشدار داده است. او در گفت‌وگو با «هم‌میهن» می‌گوید که در تهران با دو شکل عمده در بافت‌های فرسوده مواجهیم؛ یکی موقعیت این بافت‌هاست که خطر را محسوب می‌شوند و مورد دوم هم مربوط به روند کند نوسازی و مقاوم‌سازی بافت‌های فرسوده است. بیت‌اللهی می‌گوید که از حدود یک‌میلیون پلاک رسمی موجود در تهران، نزدیک به ۲۵۰ هزار پلاک در بافت فرسوده است: «در مجموع ۳۷ درصد شهر تهران در چنین بافت‌های متراکم، ریزدانه و نفوذناپذیر ساکن‌اند؛ یعنی معیار نتگند، در روز حادثه امداد رسانی به آنها به سختی انجام می‌شود و تلفات جانی زلزله افزایش می‌یابد. بافت‌های فرسوده شمال تهران نیز مانند دارآباد، جماران، تجریش،

علی بیت‌اللهی،

رئیس بخش

زلزله‌شناسی مرکز

تحقیقات راه و

شهرسازی؛

از حدود یک میلیون

پلاک رسمی موجود

در تهران، نزدیک به

۲۵۰ هزار پلاک در

بافت فرسوده است؛

در مجموع ۳۷ درصد

شهر تهران در چنین

بافت‌های متراکم،

ریزدانه و نفوذناپذیر

ساکن‌اند؛ یعنی معابر

نتگند، در روز حادثه

امداد رسانی به آنها به

سختی انجام می‌شود

و تلفات جانی زلزله

افزایش می‌یابد